

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/364/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6112230742
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Gandžala, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6112230742.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v právnej veci navrhovateľa Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, adresa na doručovanie Regionálne riaditeľstvo Zvolen, Námestie SNP 98/2, Zvolen, proti odporcom 1/ K. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom K. XX, XXX XX D. D., 2/ S. H., nar. XX. XX. XXXX, T. XXX, XXX XX D. D. a 3/ K. A., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. X, XXX XX D. D., o zaplatenie 16.211,57 Eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 9C/6/2014 - 163 zo dňa 29. 01. 2014, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu **p o t v r d z u j e** .

Odporcom 1/ až 3/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“) uznesením zo dňa 29. 01. 2014 rozhodol o zastavení konania podľa § 10 ods. 1,2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), pretože navrhovateľ nezaplatil súdny poplatok za návrh na začatie konania. O trovách konania prvostupňový súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poplatku (ďalej len „O. s. p.“) tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Proti uvedenému uzneseniu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie. Poukázal na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. i) zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého je navrhovateľ v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré mu boli spôsobené trestným činom, od súdneho poplatku oslobodený a ďalej na to, že predmetom tohto konania je práve nárok na náhradu škody, ktorá bola spôsobená trestným činom odporcu (správne malo byť odporcov), ktorý bol za uvedený skutok právoplatne odsúdený rozsudkom. Občiansky zákonník v § 813 ods. 1 stanovuje, že ak má poistený proti inému právo na náhradu škody spôsobenej poistnou udalosťou, prechádza jeho právo na poistiteľa, a to do výšky plnenia, ktoré mu poistiteľ poskytol. Uvedené ustanovenie zakladajúce regresný nárok poisťovne býva označované aj ako zákonná cesia alebo zákonný prechod práv poisteného na náhradu škody voči tretej osobe na poisteného (správne malo byť poistiteľa). V prípade zákonnej cesie nedochádza k vzniku nového práva ale dochádza iba k zmene v osobe jeho nositeľa. Vyplatením poisteného plnenia poškodeným poisťovňou, ich právo na náhradu škody nezaniká, ale prechádza v rozsahu vyplateného poisteného plnenia na poisťovňu. Predpokladom prechodu je, že poisťovateľ poskytol poistenému poistné plnenie, a to v rozsahu, v akom škodca poistenému zodpovedá za škodu, maximálne však do výšky plnenia, ktoré poisťovateľ poistenému poskytol. Poukázal ďalej na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 21/1977, v ktorom sa uvádza, že nárok poisťovne podľa ustanovenia § 368 Občianskeho zákonníka (dnes § 813 OZ) treba považovať za nárok na náhradu škody. Iný je nárok poisťovne podľa § 382 OZ (dnes § 826 OZ ide o tzv. postih napr. podľa § 12 zákona č. 381/2001 Z. z.) lebo nejde o nárok na náhradu škody ale o nárok, ktorý má poisťovňa z poistnej zmluvy, a to voči poistencovi. Ďalej poukázal ešte na rozhodnutie Najvyššieho

súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo 2892/2000, v ktorom sa uvádza, že k tejto zákonnej cesii sa nevyžaduje žiadny právny úkon, dochádza k nej okamihom poskytnutia poisteného plnenia, poisťovateľ tým vstupuje so postavenia poškodeného voči škodcovi, pričom vznik a obsah zodpovednostného vzťahu medzi nimi musí byť posudzovaný podľa ustanovení, ktoré dopadajú na vzťah poisteného a škodcu. Ďalej navrhovateľ uviedol, že si v tomto konaní uplatňuje to isté právo poškodeného na náhradu škody (nie právo odvodené od práva poškodeného na náhradu škody), v súdnom konaní musí preukázať naplnenie všetkých predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, a preto by sa na neho malo vzťahovať aj oslobodenie od súdnych poplatkov. Obdobne by tak nevznikla povinnosť platiť súdny poplatok poškodenému, ktorý by sa domáhal svojich nárokov voči škodcom žalobou, pričom, ak by v priebehu súdneho konania v dôsledku vyplatenia poistného plnenia do takéhoto nároku (t.j. do súdneho konania na strane žalobcu) cesiou vstúpila poisťovňa, nemala by táto povinnosť platiť súdny poplatok. Z uvedených dôvodov potom navrhovateľ žiadal odvolaním napadnuté uznesenie prvostupňového súdu v celom rozsahu zrušiť.

Krajský súd ako súd odvolací podľa § 10 ods. 1 O. s. p., vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Z predloženého súdneho spisu odvolací súd zistil, že návrhom osobne podaným na okresnom súde dňa 12. 12. 2012 si navrhovateľ voči odporcom 1/, 2/ a 3/ uplatňuje ako regresný nárok v zmysle § 813 Občianskeho zákonníka nárok na zaplatenie 16.211,57 Eur s príslušenstvom. Odporcovia 1/, 2/ a 3/ boli v trestnom konaní uznaní za vinných zo spáchania trestného činu krádeže, čím poškodenému E. C., bytom I. X, D. spôsobili škodu krádežou v celkovej výške 16.474,40 Eur a poškodením vo výške 264,20 Eur. Na základe poistnej zmluvy navrhovateľ ako poisťiteľ vyplatil poškodenému/poistenému poistné plnenie vo výške 2.934,-Eur a 13.277,56 Eur.

Výzvou zo dňa 14. 01. 2014 okresný súd vyzval navrhovateľa, aby v lehote 10 dní od doručenia výzvy zaplatil súdny poplatok za návrh na začatie konania vo výške 972,50 Eur podľa položky č. 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch. Zároveň navrhovateľa poučil o tom, že v prípade nezaplatenia súdneho poplatku, bude konanie zastavené. Uvedenú výzvu navrhovateľ prevzal dňa 17. 01. 2014.

Navrhovateľ súdny poplatok nezaplatil a vo svojom podaní doručenom okresnému súdu dňa 21. 01. 2014 uviedol, že podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona o súdnych poplatkoch je od poplatku oslobodený.

Občianske súdne konanie je predmetom právnej úpravy v Občianskom súdnom poriadku. Jednou z podmienok, ktorá musí byť splnená pri jeho začatí, je aj splnenie poplatkovej povinnosti, pričom táto podmienka konania je upravená v osobitnom predpise, ktorým je zákon o súdnych poplatkoch. Povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh na začatie konania nie je bezvýnimčná a samotný zákon o súdnych poplatkoch v ustanovení § 4 vymedzuje prípady vecného a osobného oslobodenia od súdnych poplatkov.

Podľa § 1 ods. 1 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 8 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti, poplatok za uplatnenie námietky zaujatosti v konkurznom konaní alebo reštrukturalizačnom konaní podľa osobitného predpisu a poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti.

Podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený. Súď vyzve poplatníka na zaplatenie poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania

predtým, ako nariadi pojednávanie tak, aby lehota od zaplatenia poplatku do pojednávania, vydania platobného rozkazu a rozkazu na plnenie alebo rozhodnutia bez nariadenia pojednávania nebola dlhšia ako dva mesiace; túto lehotu môže predseda súdu z dôležitých dôvodov predĺžiť.

Podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona o súdnych poplatkoch od poplatku je oslobodený navrhovateľ v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré mu boli spôsobené trestným činom.

V posudzovanom prípade si navrhovateľ uplatňuje voči odporcom 1/ až 3/ nárok na náhradu škody, ktorý na neho podľa jeho tvrdenia prešiel v dôsledku zákonnej cesie v zmysle § 813 Občianskeho zákonníka. Navrhovateľ tvrdil, že na základe poisťnej zmluvy poskytol poistené plnenie poistenému - poškodenému poisťnou udalosťou (ktorou v posudzovanom prípade bolo spáchanie trestného činu). Odporcovia 1/ až 3/ boli právoplatne uznaní za vinných zo spáchania trestného činu (poisťná udalosť), a teda poškodenému (poistenému) vznikol voči ním nárok na náhradu škody, ktorý podľa už uvedeného ustanovenia Občianskeho zákonníka v dôsledku poskytnutého poistného plnenia prešiel na navrhovateľa. Otázkou aktívnej legitímácie navrhovateľa sa v tomto štádiu konania nie je možné zaoberať, nakoľko táto by mohla byť len predmetom rozhodnutia vo veci samej. Podstatným pre posúdenie povinnosti zaplatiť súdny poplatok za návrh na začatie konania, prípadne pre posúdenie oslobodenia od tejto povinnosti, sú len navrhovateľom tvrdené skutočnosti, že si svoj nárok v tomto konaní uplatňuje ako regresný nárok na náhradu škody podľa § 813 Občianskeho zákonníka, bez toho aby odvolací súd v tomto štádiu konania skúmal opodstatnenosť ním uplatňovaného nároku (spáchanie trestného činu, právoplatné odsúdenie, uzavretie poisťnej zmluvy, poskytnutie poistného plnenia).

V ustanovení § 4 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch sú vymedzené subjekty, ktoré sú od platenia súdnych poplatkov oslobodené - tzv. osobné oslobodenie od súdnych poplatkov. Medzi takéto subjekty patrí aj navrhovateľ v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré mu boli spôsobené trestným činom. Z tohto ustanovenia vyplýva zrejmy úmysel zákonodarcu, aby osobám, ktorým bola trestnou činnosťou spôsobená škoda alebo nemajetková ujma, nebol sťažený prístup k uplatňovaniu svojich práv voči zodpovedným subjektom a aby aj takýmto spôsobom boli zmiernené negatívne dôsledky trestnej činnosti. Odvolací súd nespochybňuje zákonnú cesiu, ku ktorej dochádza podľa § 813 Občianskeho zákonníka, ani závery uvedené v judikatúre, na ktorú sa navrhovateľ odvoláva, avšak je tohto názoru, že navrhovateľ, na ktorého prešiel regresný nárok je vo vzťahu k poplatkovej povinnosti v inom postavení a toto oslobodenie mu nemožno priznať. Aj gramatickým výkladom uvedeného ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) zákona o súdnych poplatkoch (od poplatku je oslobodený navrhovateľ v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré mu boli spôsobené trestným činom) dospel odvolací súd k názoru, že najmä s prihliadnutím na použité zámeno „mu“ je toto oslobodenie viazané len na osobu, ktorej konkrétne bola spôsobená škoda alebo nemajetková ujma trestným činom, prípadne na jej univerzálnych právnych nástupcov. Navrhovateľ si svoj nárok neuplatňuje bezprostredne z titulu náhrady škody, ale až v dôsledku toho, že na základe poisťnej zmluvy plnil za iného. Ide teda o akýsi sekundárny nárok, pre priznanie ktorého je nutné preukázať nielen splnenie podmienok týkajúcich sa náhrady škody ale navyše ešte kumulatívne splnenie ďalšej podmienky, a to že poisťiteľ (v tomto prípade navrhovateľ) poskytol poistenému (poškodenému) na základe platnej poisťnej zmluvy poistné plnenie. Práve splnenie tejto podmienky pri uplatňovaní nároku na náhradu škody odlišuje postavenie poškodeného, ktorému priamo bola spôsobená škoda od poisťovateľa, ktorý si uplatňuje právo až v dôsledku toho, že plnil za iného. Navrhovateľovi teda v tomto súdnom konaní vznikla povinnosť zaplatiť súdny poplatok, ktorý do uplynutia lehoty na podanie odvolania voči uzneseniu okresného súdu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nezaplatil, a preto odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil.

Odvolací súd ešte považuje za potrebné uviesť, že prvostupňový súd o trovách konania neprávne rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c) O. s. p., pretože v tomto prípade zastavenie konania procesne zaviniť navrhovateľ, ktorý nezaplatil súdny poplatok, a preto malo byť o náhrade trov konania správne rozhodnuté tak, že odporcom 1/ až 3/ sa náhrada trov konania nepriznáva (náhradu trov konania si neuplatnili a ani im žiadne trovy konania nevznikli). Keďže odvolanie proti rozhodnutiu prvostupňového súdu podal len navrhovateľ, odvolací súd do výroku o náhrade trov konania nezasahoval a ako výrok závislý od prvého výroku ho potvrdil, pretože aj keď by zmena tejto časti rozhodnutia nemala žiadne faktické dôsledky, predsa by išlo o zmenu rozhodnutia v neprospech navrhovateľa.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a 142 ods. 1 O. s. p. V odvolacom konaní bol navrhovateľ neúspešný, úspešní boli odporcovi, preto by im patrila náhrada trov konania. Keďže si však náhradu trov odvolacieho konania neuplatnili a ani im žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, odvolací súd rozhodol, že odporcom 1/ až 3/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.